Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΆΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΎ ΕΙΣΑΓΓΕΛΈΑ
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
της 20ής Μαΐου 2021 [1]

Υπόθεση C-25/20

ALPINE BAU GmbH, Σάλτσμπουργκ –υποκατάστημα Celje–, κηρυχθείσα σε πτώχευση, NK, σύνδικος στην κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας
κατά
ALPINE BAU GmbH

[αίτηση του Višje sodišče v Ljubljani (εφετείου Λιουμπλιάνας, Σλοβενία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Διαδικασίες αφερεγγυότητας – Ερμηνεία του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 – Έλλειψη μνείας σε προθεσμία για την αναγγελία απαιτήσεων σε διαδικασία αφερεγγυότητας – Αναγγελία απαιτήσεων σε δευτερεύουσα διαδικασία εκ μέρους του συνδίκου στην κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας – Προβλεπόμενη στο εθνικό δίκαιο προθεσμία αναγγελίας»

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000 [2], ο οποίος εφαρμόζεται ratione temporis στη διαφορά λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας έναρξης της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας [3].

2. Το Višje sodišče v Ljubljani (εφετείο Λιουμπλιάνας, Σλοβενία) ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν ο σύνδικος σε κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας που διεξάγεται στην Αυστρία, ο οποίος προτίθεται να αναγγείλει σε δευτερεύουσα διαδικασία, διεξαγόμενη στη Σλοβενία κατά του ίδιου οφειλέτη, τις απαιτήσεις που ανήγγειλε στην κύρια διαδικασία, υπόκειται στις προβλεπόμενες στη σλοβενική νομοθεσία προθεσμίες (και στις συνέπειες της μη τήρησης αυτών).

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

[2] Κανονισμός του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (ΕΕ 2000, L 160, σ. 1). Ίσχυσε από την 31η Μαΐου 2002 έως την κατάργησή του με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (ΕΕ 2015, L 141, σ. 19).

[3] Άρθρο 91 του κανονισμού 2015/848.

3. Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επανειλημμένως επί ζητημάτων διασυνοριακής αφερεγγυότητας[4], όμως, εάν δεν απατώμαι, δεν το έχει πράξει ακόμη σε σχέση με το άρθρο 32 του κανονισμού 1346/2000, του οποίου η πρακτική εφαρμογή ενέχει πλείονες δυσχέρειες[5].

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης. Κανονισμός 1346/2000

4. Κατά την αιτιολογική σκέψη 21:

«Κάθε πιστωτής, όπου και αν κατοικεί στην Κοινότητα, θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να αναγγείλει τις απαιτήσεις του σε κάθε διαδικασία αφερεγγυότητας που διεξάγεται στην Κοινότητα και αφορά τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη […]».

5. Η αιτιολογική σκέψη 23 διαλαμβάνει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός, στα θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, θα πρέπει να καθορίζει ενιαίους κανόνες για τη σύγκρουση των νομοθεσιών οι οποίοι να αντικαθιστούν, στα πλαίσια του πεδίου εφαρμογής τους, τις εθνικές διατάξεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Εκτός εάν υπάρχει αντίθετη διάταξη, θα πρέπει να εφαρμόζεται η νομοθεσία του κράτους μέλους έναρξης της διαδικασίας (“lex concursus”). Ο κανόνας αυτός για τη σύγκρουση των νομοθεσιών θα πρέπει να εφαρμόζεται τόσο στην κύρια διαδικασία όσο και στις τοπικές διαδικασίες. Ο lex concursus καθορίζει όλα τα αποτελέσματα της διαδικασίας αφερεγγυότητας, τόσο τα διαδικαστικά όσο και τα ουσιαστικά, επί των ενεχόμενων προσώπων και έννομων σχέσεων. Ο κανόνας αυτός διέπει όλους τους όρους έναρξης, διεξαγωγής και περάτωσης της διαδικασίας αφερεγγυότητας.»

6. Το άρθρο 4 («Εφαρμοστέο δίκαιο») ορίζει τα εξής:

«2. Το δίκαιο του κράτους έναρξης ρυθμίζει τις προϋποθέσεις έναρξης, τη διεξαγωγή και την περάτωση της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Βάσει του δικαίου αυτού, ορίζονται συγκεκριμένα:

[…]

η) οι κανόνες αναγγελίας, εξέλεγξης και τελικής επαλήθευσης των [απαιτήσεων]·

[…]».

7. Κατά το άρθρο 28 («Εφαρμοστέο δίκαιο»):

«Τη δευτερεύουσα διαδικασία διέπει το δίκαιο του κράτους μέλους όπου άρχισε η δευτερεύουσα διαδικασία, εκτός αν άλλως ορίζει ο παρών κανονισμός.»

[4] Σχετικά με το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο η′, του κανονισμού 1346/2000, το οποίο ενδιαφέρει εν προκειμένω, βλ. αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2016, ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:841, στο εξής: απόφαση ENEFI), και της 18ης Σεπτεμβρίου 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754).

[5] Στη θεωρία γίνεται δεκτό ότι, λόγω της πολυπλοκότητάς του, το άρθρο 32, παράγραφος 2, δεν εφαρμόζεται εν τοις πράγμασι και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μη μεταρρυθμιστεί στον κανονισμό 2015/848. Βλ. Koller, C. και Slonina, M., «Information for creditors and lodging of claims», σε Hess, B. και Oberhammer, P., *European Insolvency Law (Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report)*, C. H. Beck, Hart, Nomos, 2014, σημεία 945 επ., ιδίως σημείο 951· Maesch, S. C. και Knof, B., «Art. 45», σε Brinkmann, M., *European Insolvency Regulation*, C. H. Beck, Hart, Nomos, 2019, σημείο 18.

8. Το άρθρο 32 («Άσκηση των δικαιωμάτων των πιστωτών») προβλέπει τα εξής:

«1. Ο πιστωτής δικαιούται να αναγγείλει την απαίτησή του στην κύρια ή σε οιαδήποτε δευτερεύουσα διαδικασία.

2. Οι σύνδικοι της κυρίας και των δευτερευουσών διαδικασιών αναγγέλλουν στις άλλες διαδικασίες τις απαιτήσεις οι οποίες έχουν αναγγελθεί στη διαδικασία για την οποία διορίστηκαν αντιστοίχως σύνδικοι, εφόσον η αναγγελία είναι επωφελής για τους πιστωτές της διαδικασίας που εκπροσωπούν, και επιφυλασσομένου του δικαιώματος του κάθε πιστωτή να αντιταχθεί στην αναγγελία ή να την αποσύρει, εφόσον το εφαρμοστέο δίκαιο το επιτρέπει.

3. Οι σύνδικοι κύριας ή δευτερεύουσας διαδικασίας δικαιούνται να συμμετέχουν ως πιστωτές σε άλλη διαδικασία, μεταξύ άλλων, λαμβάνοντας μέρος στη συνέλευση των πιστωτών.»

Β. Το εθνικό δίκαιο

1. Η αυστριακή νομοθεσία. Insolvenzordnung[6]

9. Κατά το άρθρο 107, παράγραφος 1, για τις απαιτήσεις οι οποίες αναγγέλθηκαν μετά την παρέλευση της προθεσμίας για την αναγγελία των απαιτήσεων και οι οποίες δεν εξετάστηκαν κατά τη γενική ακρόαση εξέλεγξης των απαιτήσεων κατά της πτωχευτικής περιουσίας, διατάσσεται ειδική ακρόαση για την επαλήθευση της ύπαρξης των οφειλών. Στις εν λόγω απαιτήσεις έχει εφαρμογή το άρθρο 105, παράγραφος 1. Απαιτήσεις οι οποίες αναγγέλλονται 14 ημέρες μετά την ακρόαση για την τελική εξέλεγξη των απαιτήσεων κατά της πτωχευτικής περιουσίας δεν λαμβάνονται υπόψη.

2. Η σλοβενική νομοθεσία. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju[7]

10. Βάσει του άρθρου του 59, παράγραφος 2, στο πλαίσιο διαδικασίας αφερεγγυότητας, ο πιστωτής οφείλει να αναγγείλει την απαίτησή του κατά του αφερέγγυου οφειλέτη εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της ανακοίνωσης έναρξης της εν λόγω διαδικασίας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού[8].

11. Κατά το άρθρο 298, παράγραφος 1, οσάκις η απαίτηση είναι προνομιακή, ο πιστωτής υποχρεούται να αναγγείλει στη διαδικασία πτώχευσης, εντός της προθεσμίας που προβλέπεται για την αναγγελία της απαίτησης, και το προνόμιο, αν δεν ορίζεται άλλως στο άρθρο 281, παράγραφος 1[9], ή στο άρθρο 282, παράγραφος 2[10].

6 Νόμος περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας.

7 Νόμος περί χρηματοοικονομικών συναλλαγών, διαδικασιών αφερεγγυότητας και αναγκαστικής εκκαθάρισης (στο εξής: ZFPPIPP) (Uradni list RS n.º 126/2007 και μεταγενέστερες τροποποιήσεις).

8 Οι δύο αυτές παράγραφοι αφορούν απαιτήσεις που ανακύπτουν από πράξεις δεκτικές προσφυγής ή κατά των οποίων έχει ασκηθεί προσφυγή.

9 Η παράγραφος αυτή αφορά τα προνομιακά δικαιώματα που ανακύπτουν από τη διαδικασία εκτέλεσης, στην εξέλιξη της οποίας δεν ασκεί επιρροή η έναρξη της διαδικασίας πτώχευσης.

10 Στην παράγραφο αυτή ρυθμίζονται τα εξωδίκως απαιτητά προνομιακά δικαιώματα.

12. Κατά το άρθρο 296, παράγραφος 5, εάν ο πιστωτής αφήσει να παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την αναγγελία της απαίτησης, η απαίτησή του κατά του πτωχού οφειλέτη αποσβέννυται και το δικαστήριο απορρίπτει την αναγγελία της απαίτησής του ως εκπρόθεσμη.

13. Κατά το άρθρο 298, παράγραφος 5, εάν ο πιστωτής δεν τηρήσει την προθεσμία αναγγελίας του προνομιακού δικαιώματος, το δικαίωμα αυτό αποσβέννυται.

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και το προδικαστικό ερώτημα

14. Με διάταξη της 19ης Ιουνίου 2013, το Handelsgericht Wien (εμποροδικείο Βιέννης, Αυστρία) κίνησε διαδικασία αφερεγγυότητας κατά της εταιρίας ALPINE Bau GmbH.

15. Η διαδικασία κινήθηκε αρχικά ως διαδικασία αναδιάρθρωσης, αλλά μετατράπηκε σε διαδικασία πτώχευσης στις 4 Ιουλίου 2013.

16. Από τη διάταξη του Handelsgericht Wien (εμποροδικείου Βιέννης) της 5ης Ιουλίου 2013 προκύπτει ότι η διαδικασία που κινήθηκε κατά της ALPINE Bau GmbH είναι «κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000.

17. Στις 6 Αυγούστου 2013 ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας[11] υπέβαλε ενώπιον του Okrožno sodišče v Celju (πρωτοδικείου Celje, Σλοβενία) αίτηση έναρξης δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας κατά της ALPINE BAU GmbH, Σάλτσμπουργκ – υποκατάστημα Celje.

18. Με απόφαση της 9ης Αυγούστου 2013, το Okrožno sodišče v Celju (πρωτοδικείο Celje):

– κίνησε τη δευτερεύουσα διαδικασία κατά του εν λόγω υποκαταστήματος·

– ενημέρωσε τους πιστωτές και τους συνδίκους ότι, βάσει του άρθρου 32 του κανονισμού 1346/2000, μπορούσαν να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους στην κύρια διαδικασία και σε οποιαδήποτε δευτερεύουσα διαδικασία. Την ίδια ημέρα δημοσιεύθηκε στον διαδικτυακό τόπο του Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Οργανισμού δημοσίων αρχείων και υπηρεσιών της Δημοκρατίας της Σλοβενίας) ανακοίνωση με το περιεχόμενο αυτό.

19. Κατά την ανακοίνωση, η αναγγελία των (προνομιακών ή μη) απαιτήσεων στη δευτερεύουσα διαδικασία έπρεπε να πραγματοποιηθεί εντός προθεσμίας τριών μηνών από τη δημοσίευση αυτής. Η ανακοίνωση περιείχε επίσης την υπόμνηση ότι, σε περίπτωση εκπρόθεσμης αναγγελίας των απαιτήσεων και των προνομιακών δικαιωμάτων, αυτά θα αποσβεσθούν έναντι του οφειλέτη στην εν λόγω δευτερεύουσα διαδικασία, το δε δικαστήριο θα απορρίψει την αίτηση, κατά την έννοια του άρθρου 296, παράγραφος 5, ή του άρθρου 298, παράγραφος 5, του ZFPPIPP.

20. Στις 30 Ιανουαρίου 2018, ο NK υπέβαλε αίτηση αναγγελίας απαιτήσεων (κατά την έννοια του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000) στη δευτερεύουσα διαδικασία αφερεγγυότητας. Ζήτησε από το Okrožno sodišče v Celju (πρωτοδικείο Celje) να κάνει δεκτή την αίτηση και να την περιλάβει σε κάθε επόμενη διανομή ποσών στους πιστωτές στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής.

[11] Στο εξής: NK.

21. Με διάταξη της 5ης Ιουλίου 2019, το Okrožno sodišče v Celju (πρωτοδικείο Celje) απέρριψε την αίτηση, ως εκπρόθεσμη, βάσει του άρθρου 296, παράγραφος 5, του ZFPPIPP.

22. Ο NK άσκησε έφεση κατά της διάταξης αυτής ενώπιον του Višje sodišče v Ljubljani (εφετείου Λιουμπλιάνας, Σλοβενία), το οποίο υποβάλλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 την έννοια ότι στην αναγγελία απαιτήσεων σε δευτερεύουσα διαδικασία εκ μέρους του συνδίκου της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας έχουν εφαρμογή οι διατάξεις σχετικά με τις προθεσμίες για την αναγγελία απαιτήσεων και σχετικά με τις συνέπειες της εκπρόθεσμης αναγγελίας βάσει του δικαίου του κράτους στο οποίο διεξάγεται η δευτερεύουσα διαδικασία;;»

III. Διαδικασία

23. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 20 Ιανουαρίου 2020.

24. Παρατηρήσεις κατέθεσαν η ALPINE BAU GmbH, ο NK, η Πολωνική και η Σλοβενική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή. Δεν κρίθηκε αναγκαία η διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

IV. Ανάλυση

A. Προκαταρκτικές διευκρινίσεις

25. Το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 προβλέπει ότι κάθε σύνδικος, τόσο της κύριας όσο και της δευτερεύουσας διαδικασίας, δύναται (ενδεχομένως, υποχρεούται) [12] να *αναγγείλει* [13] σε άλλες διαδικασίες αφερεγγυότητας κινηθείσες κατά του ίδιου οφειλέτη, τις απαιτήσεις οι οποίες έχουν αναγγελθεί στη διαδικασία για την οποία διορίστηκε.

26. Ο κανονισμός 1346/2000 δεν προβλέπει ρητώς το χρονικό σημείο κατά το οποίο πρέπει να γίνεται χρήση της προμνησθείσας δυνατότητας. Για τον λόγο αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν ο σύνδικος κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας υπόκειται στις προθεσμίες (και στις συνέπειες μη τήρησης αυτών) που προβλέπει το δίκαιο του κράτους στο οποίο κινήθηκε δευτερεύουσα διαδικασία.

27. Με εξαίρεση τον NK, οι μετέχοντες στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου τείνουν να θεωρούν ότι το καθεστώς των προθεσμιών αναγγελίας των απαιτήσεων, και οι συνέπειες της εκπρόθεσμης αναγγελίας, διέπονται από τη lex concursus κάθε διαδικασίας.

[12] Σημεία 68 επ. των παρουσών προτάσεων.

[13] Οι φράσεις που χρησιμοποιούνται στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις περιέχουν μικρές διαφορές, που συμβάλλουν στον προσδιορισμό της έννοιας αυτής. Η πράξη του συνδίκου συνίσταται σε «presentar su crédito» (κείμενο στην ισπανική γλώσσα), «produire sa créance» (κείμενο στη γαλλική γλώσσα)· «lodge his claim» (κείμενο στην αγγλική γλώσσα), «insinuare il propio credito» (κείμενο στην ιταλική γλώσσα), «reclamar o respectivo crédito» (κείμενο στη πορτογαλική γλώσσα) και «seine Forderung anmelden» (κείμενο στη γερμανική γλώσσα). Βάσει της πράξης αυτής, οι απαιτήσεις χαρακτηρίζονται αναγγελθείσες, αξιωθείσες, ανακοινωθείσες, προταθείσες ή εγγραφείσες, επίθετα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν αδιακρίτως. Εντούτοις, θα χρησιμοποιήσω, γενικά, τη φράση «αναγγελθείσες απαιτήσεις».

28. Εντούτοις, κατά τον ΝΚ, η εξέλεγξη και η τελική επαλήθευση των απαιτήσεων στην κύρια διαδικασία πρέπει να προηγούνται της αναγγελίας τους σε οποιαδήποτε άλλη διαδικασία. Υποστηρίζει εμμέσως ότι οι προθεσμίες της αναγγελίας αυτής καθορίζονται βάσει της lex concursus της πρώτης διαδικασίας.

29. Συντάσσομαι με την άποψη που εξέθεσαν οι περισσότεροι μετέχοντες στη διαδικασία όσον αφορά το δίκαιο που ρυθμίζει τις προθεσμίες αναγγελίας των απαιτήσεων στις δευτερεύουσες διαδικασίες. Επιπλέον, διαφωνώ με την άποψη του ΝΚ όσον αφορά την εξέλεγξη και την τελική επαλήθευση των απαιτήσεων πριν από την αναγγελία τους στη δευτερεύουσα διαδικασία.

30. Κατ' αρχάς, θα εξετάσω ορισμένες πτυχές του ευρωπαϊκού συστήματος διασυνοριακής αφερεγγυότητας, ώστε να γίνουν καλύτερα κατανοητά τα ζητήματα που εγείρονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

Β. Διασυνοριακή αφερεγγυότητα

1. Η νομοθετική ρύθμιση [14]

31. Οι πρώτες προτάσεις για τη ρύθμιση της διασυνοριακής αφερεγγυότητας στη (νυν) Ευρωπαϊκή Ένωση ανάγονται στη δεκαετία του 1960. Από τότε ήταν κυρίαρχη η πεποίθηση ότι μόνο με ένα κοινό κανονιστικό πλαίσιο θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν οι καιροσκοπικές συμπεριφορές του πτωχού οφειλέτη, ή των πιστωτών του, και να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική διοίκηση προβληματικής επιχείρησης της οποίας τα περιουσιακά στοιχεία βρίσκονται σε διάφορα κράτη μέλη.

32. Ύστερα από σειρά αποτυχημένων προσπαθειών, στις 23 Νοεμβρίου 1995 άνοιξε προς υπογραφή η Σύμβαση περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας (στο εξής: Σύμβαση) [15], η οποία δεν στάθηκε δυνατόν να τεθεί σε ισχύ. Η Σύμβαση συνοδευόταν από έκθεση την οποία εκπόνησαν και διαπραγματεύθηκαν τα κράτη [16]. Παρότι δεν εγκρίθηκε ποτέ επισήμως, το έγγραφο αυτό χρησιμοποιείται ως έγγραφο αναφοράς για την ερμηνεία των προγενέστερων της Σύμβασης κειμένων, όταν επαναλαμβάνουν το περιεχόμενό της [17].

33. Ο κανονισμός 1346/2000 καταρτίστηκε βάσει της Σύμβασης. Ειδικότερα, το άρθρο του 32, επαναλαμβάνει κανόνα της Σύμβασης.

[14] Δεν θα εξετάσω τη ρύθμιση των διαδικασιών αφερεγγυότητας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, των πιστωτικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων επενδύσεων που παρέχουν υπηρεσίες που συνεπάγονται κατοχή κεφαλαίων ή κινητών αξιών τρίτων και των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, στις οποίες δεν εφαρμόζεται ο κανονισμός 1346/2000 (άρθρο 1, παράγραφος 2, το οποίο επαναλαμβάνεται στον κανονισμό 2015/848).

[15] Έγγραφο του Συμβουλίου CONV/INSOL/X1.

[16] Η έκθεση είναι γνωστή με τα ονόματα των συντακτών της, M. Virgós και E. Schmit. Πρόκειται για το έγγραφο αριθ. 6500/1/96 REV1 DRS (CFC) του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 1996.

[17] Βλ., μεταξύ άλλων, τις παραπομπές στην έκθεση στις προτάσεις διαδοχικών γενικών εισαγγελέων: F. G. Jacobs στην υπόθεση Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2005:579, σημεία 2, 95, 103, 131, 141, 143 και 150), D. Ruiz-Jarabo Colomer στην υπόθεση Seagon (C-339/07, EU:C:2008:575, σημεία 30 επ.), M. Szpunar στην υπόθεση Lutz (C-557/13, EU:C:2014:2404, σημεία 48, 58 και 60), M. Bobek στην υπόθεση ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:427, σημείο 70) και Y. Bot στην υπόθεση Riel (C-47/18, EU:C:2019:292, σημεία 52 και 55).

34. Το 2012, βάσει του άρθρου 46 του κανονισμού 1346/2000, η Επιτροπή εκπόνησε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του. Η έκθεση συνοδευόταν από πρόταση μεταρρύθμισης [18] που κατέληξε στον κανονισμό 2015/848, ο οποίος εφαρμόζεται γενικά από την 26η Ιουνίου 2017 σε διαδικασίες κινηθείσες από την ημερομηνία αυτή και έπειτα.

35. Το κείμενο του 2015 διατηρεί την ουσία του προϊσχύσαντος κανονισμού, θεσπίζοντας, σε σχέση με τα ζητήματα που ενδιαφέρουν εν προκειμένω, βελτιώσεις όσον αφορά τη σχέση μεταξύ παράλληλων διαδικασιών αφερεγγυότητας, την ενημέρωση των πιστωτών και την αναγγελία των απαιτήσεών τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της κατοικίας, της συνήθους διαμονής ή της έδρας τους [19].

36. Ειδικότερα, ο κανόνας του οποίου την ερμηνεία αφορά η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως παραμένει αμετάβλητος, πλέον ως άρθρο 45 του κανονισμού 2015/848.

2. Το μοντέλο του κανονισμού 1346/2000

37. Ο κανονισμός 1346/2000 περιέχει κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων καθώς και σχετικά με τον συντονισμό διαδικασιών. Συνολικά, εγκαθιδρύει ένα σύστημα σύμφωνο με το «μειωμένο» ή «ήπιο οικουμενικό» μοντέλο [20].

α) Πλειονότητα διαδικασιών (κύρια και δευτερεύουσες)

38. Το επιλεγέν μοντέλο αναγνωρίζει ότι μια ενιαία διαδικασία αφερεγγυότητας με οικουμενική ισχύ ενδέχεται να μην είναι πρακτική. Για τον λόγο αυτό επιτρέπει, μαζί με την κύρια διαδικασία, την παράλληλη ύπαρξη άλλων «τοπικών» διαδικασιών (ανεξάρτητων, εάν είναι προγενέστερες της έναρξης της κύριας διαδικασίας, και δευτερευουσών, εάν είναι μεταγενέστερες), οι οποίες περιορίζονται στα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στη χώρα κίνησης των διαδικασιών αυτών [21].

39. Η κύρια διαδικασία κινείται ενώπιον «τ[ων] δικαστηρί[ων] του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη» [22]. Εκτείνεται γενικά στην πτωχευτική περιουσία και στην ομάδα των πιστωτών. Για την έναρξη διαδικασίας σε άλλο κράτος μέλος απαιτείται να έχει ο οφειλέτης εγκατάσταση σε αυτό το κράτος μέλος. Η πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνει μόνον τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη στο έδαφος αυτό [23].

[18] Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1346/2000 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, COM/2012/0744 τελικό.

[19] Άλλες καινοτομίες δεν επηρεάζουν τα επίμαχα εν προκειμένω ζητήματα: αφορούν την ενσωμάτωση διαδικασιών «προ της αφερεγγυότητας» και «υβριδικών» διαδικασιών, τις οποίες είχαν θεσπίσει πολλά κράτη μέλη μετά την έκδοση του κανονισμού 1346/2000, το μητρώο των διαδικασιών και τη διασύνδεση των μητρώων, καθώς και τη ρύθμιση της διασυνοριακής αφερεγγυότητας ομίλων εταιριών.

[20] Αντλεί στοιχεία από το *τοπικό* μοντέλο, το οποίο κατατέμνει τον χειρισμό της αφερεγγυότητας σε τόσες διαδικασίες όσα είναι τα κράτη στα οποία ο οφειλέτης έχει περιουσιακά στοιχεία, διαχωρίζοντας επίσης την ομάδα των πιστωτών και την πτωχευτική περιουσία καθεμίας εξ αυτών, και από το *οικουμενικό* μοντέλο, το οποίο, στην πιο ακραία μορφή του, προβλέπει ενιαία διαδικασία για όλα τα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και ενιαίο εφαρμοστέο δίκαιο για το σύνολο της περιουσίας του αφερέγγυου οφειλέτη, ανεξαρτήτως της τοποθεσίας της.

[21] Βλ. αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού 1346/2000. Οι λόγοι έναρξης δευτερεύουσας διαδικασίας διαφέρουν ανάλογα με τον αιτούντα· στην υπό κρίση υπόθεση, αιτών ήταν ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας (NK).

[22] Άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1346/2000.

[23] Άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000.

40. Στις τοπικές και δευτερεύουσες διαδικασίες, η ομάδα των πιστωτών περιλαμβάνει όλους τους πιστωτές του οφειλέτη. Κάθε πιστωτής, όπου και αν κατοικεί στην Ένωση [24], έχει το δικαίωμα «να αναγγείλει τις απαιτήσεις του» σε κάθε διαδικασία αφερεγγυότητας που κινείται στα κράτη μέλη που δεσμεύονται από τον κανονισμό 1346/2000 και «αφορά τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη» [25].

41. Η ταυτόχρονη διεξαγωγή πλειόνων εκκρεμών διαδικασιών αφερεγγυότητας σε σχέση με τον ίδιο οφειλέτη γεννά την ανάγκη συντονισμού τους. Για τον σκοπό αυτό, ο κανονισμός 1346/2000 προβλέπει ουσιαστικούς κανόνες, όπως τον κανόνα για την κατανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης [26], και κανόνες σχετικά με τη συνεργασία των συνδίκων, ειδικότερα μέσω της επαρκούς ανταλλαγής πληροφοριών [27].

42. Για τον ίδιο σκοπό (τη διασφάλιση του συντονισμού των εκκρεμών διαδικασιών), ο νομοθέτης αναγνωρίζει κυρίαρχο χαρακτήρα στη διαδικασία που κινείται στο κράτος στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη. Η αναγνώριση αυτή συνεπάγεται τη δυνατότητα για τον σύνδικο που διορίστηκε στην κύρια διαδικασία να παρέμβει επίσης στις δευτερεύουσες διαδικασίες για ορισμένους σκοπούς (για παράδειγμα, για να προτείνει σχέδιο εξυγίανσης ή να ζητήσει την αναστολή της εκκαθάρισης των περιουσιακών στοιχείων στη δευτερεύουσα διαδικασία) [28].

β) Εφαρμοστέο δίκαιο

43. Ο κανονισμός 1346/2000 δεν θεσπίζει *ευρωπαϊκό δίκαιο αφερεγγυότητας*, αλλά ομοιόμορφους κανόνες για τη σύγκρουση των νομοθεσιών οι οποίοι προσδιορίζουν το εθνικό δίκαιο που θα διέπει κάθε διαδικασία, καθώς και τα αποτελέσματά της.

44. Επιπλέον των κανόνων για τη σύγκρουση των νομοθεσιών, ο εν λόγω κανονισμός περιέχει ουσιαστικούς ή διαδικαστικούς κανόνες, άμεσης εφαρμογής, οι οποίοι αντικαθιστούν εκείνους του δικαίου των κρατών μελών [29].

45. Εκτός εάν ο κανονισμός 1346/2000 ορίζει άλλως, το δίκαιο του κράτους έναρξης της διαδικασίας (lex concursus) εφαρμόζεται σε κάθε διαδικασία, κύρια, τοπική ή δευτερεύουσα [30].

46. Η επιλογή της lex concursus, συνήθης στις πράξεις που ρυθμίζουν τη διασυνοριακή αφερεγγυότητα, δικαιολογείται για τρεις λόγους [31]:

– τον ενιαίο χαρακτήρα των λύσεων, ο οποίος είναι απαραίτητος για την προσήκουσα ολοκλήρωση μιας συλλογικής διαδικασίας όπως είναι αυτή της αφερεγγυότητας και για την

[24] Το ζήτημα του αν ο κανονισμός καλύπτει επίσης τους πιστωτές που κατοικούν σε τρίτα κράτη είναι αλυσιτελές στην υπό κρίση υπόθεση.

[25] Αιτιολογική σκέψη 21, άρθρο 32, παράγραφος 1, και άρθρο 39.

[26] Αιτιολογική σκέψη 21 και άρθρο 20, παράγραφος 2.

[27] Αιτιολογική σκέψη 20 και άρθρο 31.

[28] Αιτιολογική σκέψη 20 και άρθρα 31, 33, 34 και 37.

[29] Μερικοί από τους κανόνες αυτούς αφορούν την αναγγελία των απαιτήσεων από τους αλλοδαπούς πιστωτές και, στο μέτρο αυτό, είναι λυσιτελείς στην υπό κρίση υπόθεση. Εντούτοις, κανένας δεν εξετάζει το ζήτημα των προθεσμιών.

[30] Άρθρο 4, για την κύρια διαδικασία, και άρθρο 28, για τις δευτερεύουσες διαδικασίες. Οι κανόνες για τη σύγκρουση των νομοθεσιών οι οποίοι εισάγουν παρέκκλιση από τη lex concursus περιέχονται στα άρθρα 5 έως 15, τα οποία, παρά τη συστηματική θέση τους, επηρεάζουν επίσης τη lex concursus της δευτερεύουσας διαδικασίας.

[31] Virgós Soriano, M., και Garcimartín Alférez, F. J., *Comentario al Reglamento Europeo de Insolvencia*, Thomson-Civitas, 2003, σημείο 118.

παροχή, στους εμπλεκομένους, βεβαιότητας σχετικά με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους·

– τη διευκόλυνση της διαχείρισης της διαδικασίας, μέσω της σύμπτωσης του forum και του jus. Τοιουτοτρόπως, αποφεύγονται επίσης τα έξοδα που σχετίζονται με τη διεξαγωγή αποδείξεων και την εφαρμογή του αλλοδαπού δικαίου·

– τη διασφάλιση της υπαγωγής όλων των πιστωτών του ίδιου οφειλέτη, όσον αφορά τη θέση τους στη διαδικασία αφερεγγυότητας, στο ίδιο δίκαιο στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας.

47. Επομένως, η lex concursus ρυθμίζει την έναρξη, τη διεξαγωγή και την περάτωση της διαδικασίας αφερεγγυότητας όσον αφορά τόσο τις ουσιαστικές όσο και τις διαδικαστικές πτυχές της.

48. Βάσει του κριτηρίου αυτού, μέσω μη εξαντλητικού καταλόγου [32], το άρθρο 4 του κανονισμού 1346/2000 προβλέπει ότι το δίκαιο του κράτους έναρξης καθορίζει, ειδικότερα, ορισμένα στοιχεία. Σε αυτά περιλαμβάνονται, με τις επιφυλάξεις που προβλέπονται στον προμνησθέντα κανονισμό [33], «οι κανόνες αναγγελίας, εξέλεγξης και τελικής επαλήθευσης των [απαιτήσεων]» [34].

γ) Δίκαιο το οποίο διέπει την αναγγελία των απαιτήσεων

49. Από τα προεκτεθέντα προκύπτουν τρεις συνέπειες για τους πιστωτές (οπωσδήποτε, για τους ευρισκομένους στην Ευρωπαϊκή Ένωση) σε περιπτώσεις διασυνοριακής αφερεγγυότητας:

– το δικαίωμά τους να αναγγείλουν την απαίτηση σε οποιαδήποτε διαδικασία, κύρια ή δευτερεύουσα (ή, ενδεχομένως, τοπική), η οποία κινείται κατά του ίδιου οφειλέτη σε κράτος μέλος που δεσμεύεται από τον κανονισμό 1346/2000·

– ο πιστωτής θα πρέπει να ασκήσει το δικαίωμα αυτό σύμφωνα με το δίκαιο που εφαρμόζεται στη διαδικασία στην οποία επιλέγει να αναγγείλει την απαίτηση·

– η τελική επαλήθευση μιας απαίτησης σε μια διαδικασία δεν σημαίνει αυτομάτως ότι αυτή θα επαληθευτεί σε άλλη διαδικασία. Η εξέλεγξη και η τελική επαλήθευση των απαιτήσεων εξαρτώνται από το εφαρμοστέο σε κάθε διαδικασία δίκαιο [35].

50. Έχοντας επίγνωση των δυσχερειών που ανάγονται στην αναγγελία απαιτήσεων σε διαδικασίες που κινούνται στο εξωτερικό, ο νομοθέτης περιέλαβε στον κανονισμό 1346/2000 μερικές ειδικές διατάξεις:

– κατά το άρθρο 32, παράγραφος 2, η αναγγελία των απαιτήσεων δεν είναι απαραίτητο να πραγματοποιείται από τους ίδιους τους πιστωτές: την αναγγελία μπορεί να πραγματοποιήσει,

[32] Απόφαση ENEFI (σκέψη 21).

[33] Το άρθρο 32, παράγραφοι 1 και 2, το οποίο θεσπίζει κανόνες άμεσης εφαρμογής σχετικά με την αναγγελία των απαιτήσεων είναι ένας εξ αυτών.

[34] Άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο η΄. Το ίδιο πεδίο εφαρμογής έχει το άρθρο 28, το οποίο αφορά, όπως προεκτέθηκε, το εφαρμοστέο δίκαιο στις δευτερεύουσες διαδικασίες αφερεγγυότητας.

[35] Απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754, σκέψη 53): «οι κανόνες εξέλεγξης και τελικής επαλήθευσης των απαιτήσεων εξακολουθούν […] να καθορίζονται από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο κινήθηκε η διαδικασία αφερεγγυότητας». Οι προϋποθέσεις και τα πρόσωπα που μπορούν να αντιταχθούν στη διαδικασία δεν χρειάζεται να είναι πανομοιότυπα σε κάθε δίκαιο.

αντ' αυτών, ο σύνδικος που διορίστηκε σε μια διαδικασία σε σχέση με τις απαιτήσεις που ήδη αναγγέλθηκαν σε αυτήν [36].

– Βάσει του άρθρου 40, ο σύνδικος υποχρεούται να ενημερώνει για την έναρξη της διαδικασίας όλους τους πιστωτές που είναι γνωστοί, οι οποίοι έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την έδρα τους σε κράτος διαφορετικό από το κράτος έναρξης της διαδικασίας. Η ανακοίνωση, μέσω ατομικού σημειώματος, έχει ελάχιστο περιεχόμενο, το οποίο περιλαμβάνει ιδίως τις προθεσμίες για την αναγγελία των απαιτήσεων και τις συνέπειες μη τήρησης αυτών [37].

51. Ο κανονισμός 1346/2000 δεν προβλέπει ομοιόμορφες απαιτήσεις για την αναγγελία των απαιτήσεων. Δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη σε σχέση με καμία διαδικασία και κανέναν συμμετέχοντα συγκεκριμένα [38].

52. Επομένως, στο πλαίσιο της εφαρμογής της lex concursus κάθε διαδικασίας, τα κράτη μέλη μπορούν να ρυθμίζουν τις προθεσμίες κατά βούληση, εφόσον τηρούν τις αρχές της αποτελεσματικότητας και της ισοδυναμίας [39].

Γ. Προθεσμία αναγγελίας των απαιτήσεων από τον σύνδικο

53. Θα εξετάσω την ερμηνεία του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 εκθέτοντας τους λόγους για τους οποίους, κατά τη γνώμη μου, ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας οφείλει να τηρεί τις προθεσμίες που προβλέπονται από τη νομοθεσία του κράτους έναρξης δευτερεύουσας διαδικασίας, εάν έχει την πρόθεση να αναγγείλει σε αυτό τις απαιτήσεις που έχει ήδη αναγγείλει στο κράτος της κύριας διαδικασίας.

54. Για τον σκοπό αυτό, θα εφαρμόσω τα συνήθη ερμηνευτικά κριτήρια, ήτοι το γραμματικό, το ιστορικό, το τελολογικό και το συστηματικό.

1. Γραμματική ερμηνεία

55. Δεδομένης της πλειονότητας των διαδικασιών αφερεγγυότητας κατά του ίδιου οφειλέτη, το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 προβλέπει ότι «[ο]ι σύνδικοι της κυρίας και των δευτερευουσών διαδικασιών αναγγέλλουν στις άλλες διαδικασίες τις απαιτήσεις οι οποίες έχουν αναγγελθεί στη διαδικασία για την οποία διορίστηκαν αντιστοίχως σύνδικοι […]».

[36] Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 236. Στην έκθεση μνημονεύεται επίσης ο σκοπός της ενίσχυσης της επιρροής των συνδίκων στις λοιπές κινηθείσες κατά του ίδιου οφειλέτη διαδικασίες. Το κατά πόσον η μνεία αυτή ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 32, παράγραφος 3, ως προς την οποία υπάρχουν αμφιβολίες: βλ. Maesch, S. και C., Knof, B., όπ.π., σημεία 21 και 22. Ειδικότερα, ένα από τα αμφιλεγόμενα ζητήματα είναι αν το δικαίωμα συμμετοχής του συνδίκου, βάσει του άρθρου αυτού, εξαρτάται από την προηγούμενη αναγγελία των απαιτήσεων των πιστωτών που εκπροσωπεί: Wessels, B., *International Insolvency Law (Part II – European Insolvency Law*), Wolters Kluwer, 2017, σημεία 10866 και 10868.

[37] Άλλες διατάξεις στο ίδιο πνεύμα, όπως αυτή που αφορά το περιεχόμενο της αναγγελίας της απαίτησης (άρθρο 41) ή τις γλώσσες της ανακοίνωσης (άρθρο 42), δεν ενδιαφέρουν στην υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

[38] Αυτό ήταν ένα από τα ζητήματα που χαρακτηρίστηκαν προβληματικά στην προμνησθείσα έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού 1346/2000. Βλ., πλέον, άρθρο 55, παράγραφος 6, του κανονισμού 2015/848.

[39] Επί της εφαρμογής των αρχών αυτών σε σχέση με τον κανονισμό 1346/2000, βλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2015, Nike European Operations Netherlands (C-310/14, EU:C:2015:690, σκέψη 28).

56. Κανένα στοιχείο στο γράμμα της διάταξης αυτής δεν υποδεικνύει τον χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να αναγγελθούν οι απαιτήσεις. Επομένως, θα πρέπει να εφαρμοστεί το γενικό καθεστώς, ήτοι αυτό που απορρέει από τον βασικό κανόνα για τη σύγκρουση των νομοθεσιών (άρθρα 4 και 28 του κανονισμού 1346/2000), που ορίζει, όπως προεκτέθηκε, τη lex concursus του κράτους έναρξης κάθε διαδικασίας [40].

57. Ειδικότερα, από το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο η', συνάγεται ότι το δίκαιο του κράτους έναρξης ρυθμίζει το καθεστώς αναγγελίας, εξέλεγξης και τελικής επαλήθευσης των απαιτήσεων, και τούτο περιλαμβάνει τις προθεσμίες για την πραγματοποίηση της αναγγελίας αυτής. Ο δικονομικός χαρακτηρισμός του ζητήματος αυτού θα είχε καταλήξει επίσης στην εφαρμογή του δικαίου του επιληφθέντος δικαστηρίου, ακόμη και ελλείψει ρητής πρόβλεψης [41].

58. Την ερμηνεία αυτή υποστηρίζει η απόφαση ENEFI. Σε αυτήν επισημαίνεται, επιπλέον, ότι η lex concursus εφαρμόζεται στις συνέπειες της μη τήρησης των κανόνων περί αναγγελίας απαιτήσεων και, πιο συγκεκριμένα, των κανόνων περί προθεσμιών [42].

2. Ιστορική και τελολογική ερμηνεία

59. Το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 επαναλαμβάνει τον σχετικό κανόνα της (μη κυρωθείσας) Σύμβασης. Από τη συνέχεια των δύο πράξεων συνάγεται ότι η αναγγελία απαιτήσεων από τον σύνδικο έχει την ίδια λειτουργία και επιδιώκει τον ίδιο σκοπό σε αμφότερα τα κείμενα. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις της αναγγελίας αυτής πρέπει επίσης να είναι πανομοιότυπες.

60. Το άρθρο 32 της Σύμβασης εισήχθη στο πλαίσιο του μειωμένου οικουμενικού μοντέλου, στο οποίο είναι δυνατή η κίνηση πλειόνων διαδικασιών αφερεγγυότητας κατά του ίδιου οφειλέτη. Στην παράγραφο 1 προβλέφθηκε, ως εξαίρεση από τον κανόνα που υπάγει την αναγγελία απαιτήσεων στη lex concursus, το δικαίωμα κάθε πιστωτή να αναγγείλει τις απαιτήσεις του στη διαδικασία της επιλογής του [43], ακόμη και σε πλείονες διαδικασίες [44].

[40] Σημεία 45 επ. των παρουσών προτάσεων.

[41] Σε σχέση με τον κανόνα αυτό στον κανονισμό 2015/848, βλ. Piekenbrok, A., «Art. 7», σε Brinkmann, M., όπ.π., σημείο 69. Το άρθρο 55, παράγραφος 6, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ρητώς την εφαρμογή της lex concursus του κράτους μέλους έναρξης στην προθεσμία αναγγελίας απαιτήσεων από τους πιστωτές.

[42] Απόφαση ENEFI (σκέψη 18): «[…] επιβάλλεται και οι συνέπειες της μη τηρήσεως των κανόνων του lex fori concursus σχετικά με την αναγγελία των απαιτήσεων και, πιο συγκεκριμένα, με την προθεσμία αναγγελίας να συνάγονται επίσης από το ίδιο lex fori concursus».

[43] Εξυπακούεται ότι η αναγγελία της απαίτησης δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά διαδικαστικό βήμα το οποίο παρέχει στους πιστωτές τη δυνατότητα να ασκήσουν τα δικαιώματά τους (ως πιστωτών του πτωχού) και να μετάσχουν στην κατανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης.

[44] Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 235. Στο άρθρο 39 της Σύμβασης (το οποίο περιέχεται στον κανονισμό 1346/2000) επαναλαμβάνεται το δικαίωμα αυτό σε σχέση με τους πιστωτές που έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την έδρα τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος έναρξης της διαδικασίας.

61. Για τη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος αυτού [45], προβλέφθηκε ένας μηχανισμός ο οποίος αναθέτει στον σύνδικο σε κάθε διαδικασία να παράσχει μια *υπηρεσία* [46] στους πιστωτές τους οποίους εκπροσωπεί: ο σύνδικος αναγγέλλει τις απαιτήσεις αυτές σε άλλες κινηθείσες διαδικασίες [47], με την επιφύλαξη της δυνατότητας του δικαιούχου κάθε απαίτησης να αντιταχθεί στην αναγγελία αυτή.

62. Για την άσκηση των καθηκόντων του, ο σύνδικος *μπορούσε*, κατά τη Σύμβαση, να αναγγείλει, σε άλλες διαδικασίες τις απαιτήσεις που είχαν ήδη αναγγελθεί στη διαδικασία στην οποία έχει διοριστεί. Ο σύνδικος ενεργεί, κατά κάποιον τρόπο, αντί των πιστωτών, εξ ονόματος και για λογαριασμό αυτών [48], και *οφείλει* να αναγγείλει τις απαιτήσεις, εφόσον η αναγγελία είναι επωφελής για τους πιστωτές αυτούς.

63. Εντούτοις, η απόφαση σχετικά με την αναγγελία απαίτησης δεν συνεπάγεται τη μεταβολή του δικαιούχου της: η απαίτηση εξακολουθεί να ανήκει σε κάθε μεμονωμένο πιστωτή. Η Σύμβαση διατηρεί το δικαίωμα των πιστωτών, καθόσον τους παρέχει τη δυνατότητα τόσο να αντιταχθούν στην αναγγελία από τον σύνδικο όσο και να αποσύρουν την απαίτηση που έχει ήδη αναγγελθεί σε άλλη διαδικασία [49].

64. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η αναγγελία από τον σύνδικο παράγει τα ίδια αποτελέσματα με την αναγγελία από τον ίδιο τον πιστωτή [50]. Ως εκ τούτου, είναι πανομοιότυπες οι προϋποθέσεις και οι προθεσμίες τους, οι οποίες διέπονται, κατά τη Σύμβαση, από τη lex concursus ανεξαρτήτως του προσώπου που αναγγέλλει τις απαιτήσεις [51].

3. Συστηματική ερμηνεία

α) Η υποχρέωση του συνδίκου, επέκταση του δικαιώματος του πιστωτή

1) Η θέση του συνδίκου στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000

65. Η υποχρέωση που υπέχει ο σύνδικος, βάσει του άρθρου 32 του κανονισμού 1346/2000, είναι απόρροια του κανόνα που αναγνωρίζει στους πιστωτές το δικαίωμα να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους σε οποιαδήποτε διαδικασία αφερεγγυότητας.

[45] Ιδίως, στους «μικρούς πιστωτές», των οποίων οι απαιτήσεις θα μπορούν να αναγγελθούν σε πλείονες διαδικασίες χωρίς υπερβολικό κόστος. Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 36, υπό 2.

[46] Η έννοια της «υπηρεσίας» εμφανίζεται στο Kemper, J., «Art. 32», σε Kübler, B. M., Prütting, H. και Bork, R., *Kommentar zur Insolvenzordnung*, C. H. Beck, 2015, σημείο 4· σε σχέση με το νυν άρθρο 45, στο Mankowski, P., Müller, M. και Schmidt, J., *Europäische Insolvenzverordnung 2015*, C. H. Beck, 2016, σημείο 51.

[47] Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 236.

[48] Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 238. Υπό ιδανικές συνθήκες, *μόνον* ο πιστωτής *ή* ο σύνδικος αναγγέλλουν την απαίτηση στην παράλληλη διαδικασία. Εντούτοις, ένα από τα προβλήματα που συνδέονται με τον κανόνα αυτό συνίσταται στο γεγονός ότι αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο μια απαίτηση να αναγγελθεί δύο φορές στην ίδια διαδικασία: από τον σύνδικο *και* από τον πιστωτή. Βλ. σημείο 95 των παρουσών προτάσεων.

[49] Άρθρο 32, παράγραφος 2, in fine, του κανονισμού 1346/2000. Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 237. Η ανεξαρτησία του δικαιώματος του πιστωτή και της απόφασής του να ασκήσει το δικαίωμα αυτό είναι η αφετηρία του άρθρου 32, παράγραφος 1.

[50] Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 238.

[51] Άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο η΄, της Σύμβασης και έκθεση Virgós-Schmit, σημεία 238 και 267.

66. Η θέση του κανόνα επιβεβαιώνει όσα προεκτέθηκαν σχετικά με το ιστορικό θέσπισής του και τον σκοπό του: η θέση του συνδίκου που διορίζεται σε μια διαδικασία, ο οποίος αναγγέλλει τις απαιτήσεις σε οποιαδήποτε άλλη διαδικασία, αποτελεί συνέχεια της θέσης των πιστωτών και εξαρτάται από αυτή [52].

67. Καίτοι ο δεσμός μεταξύ συνδίκου και πιστωτών δικαιολογεί να υπόκεινται στο ίδιο καθεστώς κατά την αναγγελία των απαιτήσεων σε άλλη διαδικασία, η προτεραιότητα που αναγνωρίζεται στον πιστωτή επιβεβαιώνει ότι το καθεστώς αυτό καθορίζεται από τη δική του θέση. Συγκεκριμένα:

– η lex concursus, η οποία εφαρμόζεται στην αναγγελία των απαιτήσεων δυνάμει των άρθρων 4 και 28 του κανονισμού 1346/2000, επηρεάζει εξίσου πιστωτές και συνδίκους.

– Η εξαίρεση του συνδίκου διαδικασίας από τις προθεσμίες αναγγελίας που προβλέπονται στη lex concursus που διέπει άλλες διαδικασίες θα ήταν δυνατή μόνον εάν μπορούσαν να εξαιρεθούν και οι πιστωτές. Εντούτοις, η δυνατότητα αυτή δεν προβλέπεται στο κεφάλαιο IV του κανονισμού 1346/2000, στο οποίο θεσπίζονται ουσιαστικοί κανόνες που εισάγουν παρέκκλιση από τη lex concursus υπέρ των πιστωτών που έχουν την κατοικία, τη συνήθη διαμονή ή την έδρα τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του κράτους έναρξης της διαδικασίας [53].

2) Ο επωφελής χαρακτήρας της αναγγελίας απαιτήσεων από τον σύνδικο

68. Ο σύνδικος δεν *δικαιούται* μόνον να αναγγείλει σε άλλες διαδικασίες τις απαιτήσεις που έχει αναγγείλει στη διαδικασία στην οποία έχει διοριστεί, αλλά *υποχρεούται* να το πράξει, εφόσον η αναγγελία είναι επωφελής για τους πιστωτές [54].

69. Το *δικαίωμα* αναγγελίας των απαιτήσεων παρέχει στον σύνδικο ενεργητική νομιμοποίηση σε όλες τις διαδικασίες, ανεξαρτήτως από το αν προβλέπεται στο δίκαιο του κράτους έναρξης της διαδικασίας. Τοιουτοτρόπως, παρέχεται στον σύνδικο η δυνατότητα να εκπληρώσει τη νόμιμη υποχρέωσή του [55] και διασφαλίζεται ο σκοπός του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000.

[52] Αυτή η δευτερεύουσα θέση του συνδίκου έχει ειδικό χαρακτήρα· συνδέεται άμεσα με τον διεθνικό χαρακτήρα της αφερεγγυότητας. Κατά τα λοιπά, στον κανονισμό 1346/2000, ο σύνδικος δεν εκπροσωπεί μόνον τα συμφέροντα του οφειλέτη ή των πιστωτών· καθήκον του είναι να παράσχει την καλύτερη λύση για αμφότερα τα μέρη, υπό την εποπτεία μιας αρχής (ενδεχομένως, δικαστικής).

[53] Βλ., αντιθέτως, άρθρο 55 του κανονισμού 2015/848.

[54] Στη θεωρία γίνεται συχνά λόγος για *δυνατότητα* ή ευχέρεια η οποία παρέχεται στον σύνδικο: βλ., για παράδειγμα, Geroldinger, A., *Verfahrenskoordination im Europäischen Insolvenzrecht*, Manzsche Veerlags- und Universitätsbuchhandlung, 2010, σ. 317· σε σχέση με τον κανονισμό 2015/848, Maesch, S. C. και Knof, B., όπ.π., σημείο 12. Στην έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 236, χρησιμοποιείται ο όρος *δικαίωμα*. Στην πραγματικότητα, ο κανονισμός 1346/2000 θεσπίζει *υποχρέωση* του συνδίκου να αναγγείλει σε άλλες διαδικασίες αφερεγγυότητας τις απαιτήσεις που έχει ήδη αναγγείλει στη διαδικασία στην οποία έχει διοριστεί. Τούτου λεχθέντος, το εθνικό δίκαιο ενδέχεται να απαιτεί ειδική εξουσιοδότηση του συνδίκου. Ο κανονισμός 1346/2000 παρέχει την εξουσιοδότηση αυτή εμμέσως στο άρθρο 32, παράγραφος 2, κατά παρέκκλιση από τη lex concursus.

[55] Ένας μελετητής συνάγει από τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της διάταξης ότι, σε περίπτωση παράβασης, στοιχειοθετείται ευθύνη του συνδίκου: Raimon, M., *Le règlement communautaire 1346/2000 du 29 mai 2000 relatif aux procédures d'insolvabilité*, LGDJ, 2007, σημείο 716.

70. Πάντως, η *υποχρέωση* του συνδίκου δεν είναι απόλυτη: απαιτεί την εξέταση του επωφελούς χαρακτήρα [56] ή των δυνητικών πλεονεκτημάτων που συνεπάγεται η αναγγελία, σε δευτερεύουσα διαδικασία, των απαιτήσεων που έχουν ήδη αναγγελθεί στη διαδικασία στην οποία έχει διοριστεί.

71. Η εξέταση αυτή δεν αφορά κάθε μεμονωμένη απαίτηση και τις προσδοκίες είσπραξής της [57]. Είναι, αντιθέτως, μια σφαιρική εξέταση του συνόλου των απαιτήσεων [58] που αναγγέλθηκαν στη διαδικασία στην οποία διορίστηκε ο σύνδικος.

72. Για πρακτικούς κυρίως λόγους, απόκειται σε κάθε πιστωτή να διενεργήσει ειδική αξιολόγηση της απαίτησης, βάσει του εφαρμοστέου σε αυτή δικαίου, και, όσον αφορά την κατάταξή της, βάσει του δικαίου του κράτους στο οποίο αναγγέλλεται [59].

73. Επομένως, τον τελευταίο λόγο όσον αφορά την αναγγελία μιας απαίτησης έχει ο δικαιούχος της (ήτοι ο πιστωτής), στον οποίο ο κανονισμός 1346/2000 αναγνωρίζει, στο άρθρο του 32, παράγραφος 2, in fine, τη δυνατότητα να αντιταχθεί στην αναγγελία από τον σύνδικο ή να αποσύρει την απαίτηση, εφόσον εκτιμά ότι η αναγγελία δεν είναι επωφελής για αυτόν [60].

74. Στην πραγματικότητα, ο σύνδικος δεν προασπίζεται ένα διαφορετικό ή ανώτερο συμφέρον από εκείνο των πιστωτών, το οποίο θα δικαιολογούσε την εφαρμογή σε αυτόν ειδικού καθεστώτος κατά την αναγγελία των απαιτήσεων σε άλλες διαδικασίες. Η ασφαλιστική δικλείδα του συστήματος, η οποία αναθέτει τελικώς σε κάθε μεμονωμένο πιστωτή την απόφαση περί αναγγελίας ή μη της απαίτησής του, επιβεβαιώνει τη σύγκλιση των συμφερόντων του συνδίκου και των πιστωτών.

75. Οι λόγοι για τους οποίους η αξιολόγηση του συνδίκου δεν είναι ίδια με εκείνου του πιστωτή δεν είναι θεωρητικοί αλλά πρακτικοί [61]. Ο πιστωτής που έχει αναγγείλει την απαίτησή του σε μια διαδικασία καταδεικνύει, κατ' αρχήν, το ενδιαφέρον του να εισπράξει την απαίτηση από την περιουσία του οφειλέτη εκεί όπου βρίσκεται [62]. Βάσει της παραδοχής αυτής, είναι θεμιτό το καθήκον του συνδίκου να περιορίζεται σε στάθμιση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων για το σύνολο των απαιτήσεων που αναγγέλλονται στη διαδικασία στην οποία έχει διοριστεί.

[56] Στην έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 239, μνημονεύεται ως παράδειγμα επωφελούς χαρακτήρα η περίπτωση στην οποία ο σύνδικος διαπιστώνει ότι τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία πρόκειται να διανεμηθούν σε άλλες διαδικασίες είναι τόσο σημαντικά ώστε ακόμη και οι κοινοί πιστωτές της διαδικασίας στην οποία αυτός διορίστηκε να μπορούν να εξασφαλίσουν ένα «μέρισμα», συγχρόνως με τους κοινούς πιστωτές που έχουν αναγγείλει τις απαιτήσεις τους σε αυτές τις άλλες διαδικασίες.

[57] Η αναγγελία πρέπει να πραγματοποιηθεί κατά τρόπο ώστε κάθε απαίτηση και ο δικαιούχος της να μπορούν να προσδιοριστούν από τον σύνδικο της διαδικασίας στην οποία αναγγέλλεται η απαίτηση.

[58] Μπορεί να πρόκειται για όλες τις απαιτήσεις ή για αυτές που αντιστοιχούν σε ορισμένη κατηγορία πιστωτών: Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 239.

[59] Έκθεση Virgós-Schmit, σημείο 239. Σχετικά με το εφαρμοστέο στην κατάταξη των απαιτήσεων δίκαιο, βλ. άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο θ', του κανονισμού 1346/2000.

[60] Αντιστρόφως, εάν ο σύνδικος δεν αναγγείλει μια απαίτηση, ο πιστωτής διατηρεί τη δυνατότητα να το πράξει ο ίδιος.

[61] Ο σκοπός της αξιολόγησης κάθε παράγοντα δεν μεταβάλλεται· αλλάζει το βάθος της αξιολόγησης.

[62] Αυτό συμβαίνει, ειδικότερα, όταν η αναγγελία πραγματοποιείται στη διαδικασία που έχει κινηθεί στο κράτος του κέντρου των συμφερόντων του οφειλέτη, στο οποίο η πτωχευτική περιουσία έχει οικουμενικό χαρακτήρα. Η μεταγενέστερη έναρξη διαδικασίας σε άλλο κράτος (ήτοι, δευτερεύουσας διαδικασίας) συνεπάγεται την αφαίρεση των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη στην επικράτεια αυτή από την εν λόγω πτωχευτική περιουσία. Ευλόγως μπορεί να θεωρηθεί ότι κάθε πιστωτής που ανήγγειλε την απαίτησή του στην κύρια διαδικασία έχει συμφέρον, κατ' αρχήν (επομένως, εκτός εάν δηλώσει το αντίθετο), να ληφθεί η απαίτηση αυτή υπόψη και στη/στις δευτερεύουσα/ες διαδικασία/ες.

β) Υποχρέωση του συνδίκου σε οποιαδήποτε διαδικασία;

76. Το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 περιλαμβάνεται στο κεφάλαιό του ΙΙΙ, το οποίο αφορά τις *δευτερεύουσες* διαδικασίες αφερεγγυότητας. Εντούτοις, η υποχρέωση που προβλέπεται στη διάταξη αυτή αφορά, σύμφωνα με το γράμμα της, όλους τους συνδίκους, τόσο εκείνους της κύριας διαδικασίας όσο και εκείνους της δευτερεύουσας διαδικασίας. Οφείλουν αμφότεροι να «αναγγέλλουν στις άλλες διαδικασίες τις απαιτήσεις οι οποίες έχουν αναγγελθεί στη διαδικασία για την οποία διορίστηκαν αντιστοίχως σύνδικοι» [63].

77. Δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι, λόγω της συστηματικής θέσης του άρθρου, ο σύνδικος της *κύριας* διαδικασίας κατέχει ειδική θέση, σε σύγκριση με τους συνδίκους των άλλων εκκρεμών διαδικασιών, κατά την αναγγελία των απαιτήσεων που αναγγέλθηκαν στην κύρια διαδικασία.

78. Ο συνακόλουθος χαρακτήρας των δευτερευουσών διαδικασιών, σε σχέση με τη διαδικασία που κινείται στο κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη, συνεπάγεται ασφαλώς ειδική θέση του συνδίκου της διαδικασίας αυτής σε σχέση με τις άλλες [64]. Τούτου λεχθέντος, ο κανονισμός 1346/2000 δεν αναγνωρίζει σε αυτόν προνόμιο, όσον αφορά την αναγγελία των απαιτήσεων, το οποίο θα μπορούσε να συνίσταται στη μη υπαγωγή του στις προθεσμίες που προβλέπονται στη lex concursus κάθε διαδικασίας.

γ) Σχέση με το κεφάλαιο IV του κανονισμού 1346/2000

79. Υπό τον τίτλο «Ενημέρωση των πιστωτών και αναγγελία των απαιτήσεών τους», το κεφάλαιο IV του κανονισμού 1346/2000 θεσπίζει κανόνες παρέκκλισης από τη lex concursus, οι οποίοι, όπως το άρθρο 32, παράγραφος 2, τείνουν να διευκολύνουν την αναγγελία των απαιτήσεων.

80. Αυτοί οι άμεσης εφαρμογής κανόνες ευνοούν τους πιστωτές που έχουν κατοικία, συνήθη διαμονή ή έδρα στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο στο οποίο κινείται η διαδικασία αφερεγγυότητας. Εκτιμώ ότι μπορούν επίσης να εφαρμοστούν, τηρουμένων των αναλογιών, στον σύνδικο διαδικασίας στην αλλοδαπή.

81. Οι επαγγελματικές γνώσεις τις οποίες τεκμαίρεται ευλόγως ότι διαθέτει ο σύνδικος δεν είναι αναγκαίο να καλύπτουν τη *διασυνοριακή* αφερεγγυότητα, ούτε να συνεπάγονται αυστηρότερες προϋποθέσεις για πράξεις τις οποίες θα μπορούσαν να εκτελέσουν οι ίδιοι οι πιστωτές, δεδομένου ότι, διά της εκτέλεσης αυτών, ο σύνδικος παρέχει στους πιστωτές μια υπηρεσία, ενεργώντας αντ' αυτών [65].

[63] Στην πράξη, το πιθανότερο είναι ότι ο σύνδικος της κύριας διαδικασίας αναγγέλλει τις απαιτήσεις στις δευτερεύουσες διαδικασίες: Virgós Soriano, M. και Garcimartín Alférez, F. J., όπ.π., σημείο 425.

[64] Σημείο 42 των παρουσών προτάσεων.

[65] Σημείο 61 των παρουσών προτάσεων.

82. Στον κανονισμό 1346/2000 κανένας από τους προμνησθέντες κανόνες δεν παραπέμπει ειδικώς στο καθεστώς των προθεσμιών [66]. Η σημασία της σιωπής αυτής είναι διττή: α) καθιστά δυσχερές το επιχείρημα ότι ο σύνδικος δεν υπάγεται στη γενική λύση, ήτοι στη lex concursus κάθε διαδικασίας, και β) θα καθιστούσε υποχρεωτική, σε διαφορετική περίπτωση, την αναζήτηση, διά της ερμηνευτικής οδού, της λύσης που θα έπρεπε να εφαρμοστεί, αντί της γενικής λύσης [67].

83. Η μη υπαγωγή του συνδίκου στις προθεσμίες της lex concursus κάθε διαδικασίας θα συνεπαγόταν, εν τέλει, διαφορετική, απρόβλεπτη και μη ρυθμιζόμενη, μεταχείριση για τον ίδιο (και κατ' επέκταση για τους πιστωτές των οποίων τις απαιτήσεις εκπροσωπεί) [68], σε σύγκριση με τους τοπικούς πιστωτές, οι οποίοι υπόκεινται στις προθεσμίες αυτές και στις συνέπειες της εκπρόθεσμης αναγγελίας των απαιτήσεών τους [69].

4. Ανακεφαλαίωση

84. Συμπερασματικά, εκτιμώ ότι η αναγγελία των απαιτήσεων από τον σύνδικο (της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας) σε δευτερεύουσα διαδικασία διέπεται από τις προθεσμίες που προβλέπονται στο δίκαιο του κράτους έναρξης της δευτερεύουσας διαδικασίας.

85. Η λύση αυτή επιβάλλεται επιπλέον για πρακτικούς λόγους. Εάν ο σύνδικος δεν υπαγόταν στις προθεσμίες αυτές στη δευτερεύουσα διαδικασία, η διαχείριση, η πρόοδος και η διεξαγωγή της θα αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα.

Δ. Αναγγελθείσες απαιτήσεις (οι οποίες δεν έχουν εξελεγχθεί και επαληθευθεί τελικώς)

86. Για λόγους πληρότητας, θα εξετάσω εν συντομία την ερμηνεία του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 που προτείνει ο NK. Κατ' αυτόν, στη δευτερεύουσα διαδικασία αφερεγγυότητας θα μπορούσαν να αναγγελθούν μόνον οι απαιτήσεις που έχουν ήδη αναγγελθεί στην κύρια διαδικασία μετά την *εξέλεγξη και την τελική επαλήθευσή τους* σε αυτή.

87. Κατά τη γνώμη μου, η άποψη του NK δεν βρίσκει έρεισμα στο γράμμα του άρθρου αυτού, ούτε στο ιστορικό θέσπισης ή στον σκοπό του, ούτε απορρέει από συστηματική ερμηνεία. Επιπλέον, η αποδοχή της θα έθιγε την αποτελεσματική διαχείριση κάθε διαδικασίας αφερεγγυότητας.

88. Επαναλαμβάνω ότι η άποψη αυτή είναι απορριπτέα, καθόσον:

– δεν μνημονεύεται στο κείμενο, σε καμία από τις γλωσσικές αποδόσεις του, ότι οι απαιτήσεις πρέπει, πέραν της *αναγγελίας* τους σε μια διαδικασία, να έχουν *εξελεγχθεί* και *επαληθευτεί τελικώς*, ως προαπαιτούμενο για τη μεταγενέστερη αναγγελία τους σε άλλες διαδικασίες.

[66] Βλ., αντιθέτως, άρθρο 55, παράγραφος 6, του κανονισμού 2015/848. Διαφορετική περίπτωση είναι εκείνη στην οποία η ίδια η lex concursus θεσπίζει για τον σύνδικο της αλλοδαπής διαδικασίας, ή για τους αλλοδαπούς πιστωτές, κάποιον ειδικό κανόνα, ακριβώς λόγω της αλλοδαπότητας αυτής. Κατά τη γνώμη μου, η διαφορετική αυτή μεταχείριση, η οποία τείνει, στην πραγματικότητα, στην αποκατάσταση της τυπικής ισότητας όλων των πιστωτών, δεν αντιβαίνει στον κανονισμό 1346/2000.

[67] Με το πρόσθετο πρόβλημα ότι η λύση θα έπρεπε να είναι ομοιόμορφη.

[68] Η μεμονωμένη αναγγελία από κάθε πιστωτή θα εξακολουθούσε επίσης να υπόκειται στη lex concursus του κράτους μέλους στο οποίο διεξάγεται η διαδικασία στην οποία αναγγέλλονται οι απαιτήσεις.

[69] Τελικώς, δεδομένου ότι η αναγγελία των απαιτήσεων συνδέεται με τη συμμετοχή στην κατανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης, επηρεάζεται ο κανόνας pari passu.

– Ούτε η Σύμβαση ούτε η συνοδευτική έκθεση περιορίζουν την αναγγελία απαιτήσεων από τον σύνδικο σε εκείνες που έχουν εξελεγχθεί και γίνει δεκτές στη διαδικασία για την οποία διορίστηκε ο σύνδικος.

– Ο περιορισμός αυτός δεν συνάδει με τον σκοπό του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000: συνεπάγεται έξοδα και καθυστερεί την αναγγελία των απαιτήσεων χωρίς κανένα όφελος. Δεδομένου ότι η αποδοχή και η τελική επαλήθευση των απαιτήσεων εξαρτάται, σε κάθε διαδικασία, από τη lex concursus, η επιτυχής διέλευση από τα στάδια αυτά σε μια διαδικασία δεν εγγυάται την τύχη των απαιτήσεων στις λοιπές διαδικασίες [70].

– Δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι η φράση «οι οποίες έχουν αναγγελθεί» στο άρθρο 32, παράγραφος 2, περιλαμβάνει τις απαιτήσεις που έχουν εξελεγχθεί και επαληθευθεί τελικώς. Ο κανονισμός 1346/2000 διακρίνει, σε άλλους κανόνες, τις έννοιες αυτές [71], οι οποίες αντικατοπτρίζουν τα διακριτά τμήματα ή τα χαρακτηριστικά στάδια της διαδικασίας αφερεγγυότητας.

– Υπέρ της άποψης αυτής συνηγορεί η συστηματική σχέση μεταξύ του άρθρου 32 και του κεφαλαίου IV του κανονισμού 1346/2000, το οποίο εξετάζει αποκλειστικά τις διατυπώσεις αναγγελίας των απαιτήσεων αυτών. Για λόγους συνέπειας, η έννοια της φράσης «οι οποίες έχουν αναγγελθεί» πρέπει να είναι ίδια σε αμφότερες τις περιπτώσεις.

– Το δικαίωμα οποιουδήποτε πιστωτή να αναγγείλει μια απαίτηση σε πλείονες διαδικασίες δεν εξαρτάται από την εξέλεγξη και την προηγούμενη τελική επαλήθευσή της σε καμία εξ αυτών. Δεδομένου ότι ο σύνδικος ενεργεί εξ ονόματος και για λογαριασμό του πιστωτή, είναι συνεπές να μην υπόκειται επίσης η υποχρέωσή του στην επιτυχή διέλευση από τα στάδια αυτά.

Ε. Συμπληρωματικές παρατηρήσεις (βραχύτητα των προβλεπόμενων στο εφαρμοστέο δίκαιο προθεσμιών)

89. Όπως προεκτέθηκε, δεν υπάρχουν, κατά τη γνώμη μου, επιχειρήματα που να μπορούν να αποδείξουν ότι το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000 έχει την έννοια ότι η υποχρέωση του συνδίκου περιορίζεται στις απαιτήσεις που έχουν ήδη εξελεγχθεί και επαληθευθεί τελικώς στη διαδικασία στην οποία διορίστηκε σύνδικος.

90. Φρονώ επίσης ότι δεν υπάρχουν πειστικά επιχειρήματα ώστε να θεωρηθεί ότι, για τον λόγο αυτό ή για άλλον λόγο, ο σύνδικος υπόκειται σε καθεστώς αναγγελίας το οποίο παρεκκλίνει από εκείνο που εφαρμόζεται στους τοπικούς πιστωτές και σε εκείνους που, αφού ανήγγειλαν απαιτήσεις τους σε μια διαδικασία, επιλέγουν να τις αναγγείλουν μεμονωμένα σε άλλες διαδικασίες.

91. Ο NK υποστηρίζει [72] ότι οι προβλεπόμενες στον ZFPPIPP προθεσμίες είναι πολύ βραχείες και, για τον λόγο αυτό, δεν συνάδουν με τον αυστριακό σχεδιασμό των διαδικασιών αφερεγγυότητας. Επομένως, θα είναι αδύνατον να εκπληρωθεί στην πράξη η υποχρέωση του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 1346/2000.

[70] Σημείο 49 των παρουσών προτάσεων, in fine.

[71] Βλ. άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο η΄, ή άρθρο 31.

[72] Σημείο 19 των γραπτών παρατηρήσεών του.

92. Δεδομένου ότι, κατά τη γνώμη μου, ο ΝΚ υποπίπτει στην αρχική πλάνη που ήδη επισημάνθηκε (σχετικά με τα χαρακτηριστικά των απαιτήσεων που πρέπει σε αναγγελθούν σε άλλες διαδικασίες), το επιχείρημά του, το οποίο συνδέεται με την πλάνη αυτή, δεν μπορεί να τελεσφορήσει.

93. Αντιθέτως, είναι ορθό να υπογραμμίζεται ότι οι τεθείσες προθεσμίες για την αναγγελία απαιτήσεων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος δεν πρέπει να στερούν τη χρησιμότητα κανόνα του δικαίου της Ένωσης. Το πρόβλημα που επισημαίνει ο ΝΚ μπορεί, από την άποψη αυτή, να είναι υπαρκτό.

94. Η βραχύτητα των προβλεπόμενων προθεσμιών για την αναγγελία των απαιτήσεων στα διάφορα κράτη [73], καθώς και οι διαφορές μεταξύ αυτών, επίσης όσον αφορά τα αποτελέσματα της εκπρόθεσμης αναγγελίας [74], θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την πρακτική εφαρμογή του άρθρου 32 του κανονισμού 1346/2000.

95. Όσον αφορά την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, η εφαρμογή του θα μπορούσε να διευκολύνει την επαναλαμβανόμενη αναγγελία της ίδιας απαίτησης: ο πιστωτής ο οποίος δεν είναι βέβαιος ότι ο σύνδικος θα θεωρήσει επωφελή την αναγγελία των απαιτήσεων σε διαδικασία στην αλλοδαπή θα μπορούσε να αισθανθεί υποχρεωμένος να τις αναγγείλει ο ίδιος, προκειμένου να διασφαλίσει την τήρηση της προθεσμίας [75].

96. Εντούτοις, ο Ευρωπαίος νομοθέτης αποδέχεται τις αποκλίσεις στις έννομες τάξεις των κρατών μελών, όταν προβλέπει την εφαρμογή της lex concursus για την αναγγελία των πιστώσεων.

97. Η μεταρρύθμιση η οποία κατέληξε στον κανονισμό 2015/848 έλαβε υπόψη τις δυσχέρειες για τους πιστωτές, ιδίως τους μικρούς πιστωτές και τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όσον αφορά την αναγγελία των απαιτήσεών τους σε διαδικασίες κινηθείσες στην αλλοδαπή.

98. Οι δυσχέρειες αυτές λήφθηκαν υπόψη στον κανονισμό 2015/848 με τη θέσπιση ομοιόμορφου κανόνα ο οποίος, αφενός, επικυρώνει ρητώς την εφαρμογή της lex concursus στις προθεσμίες και, αφετέρου, θεσπίζει ελάχιστη προθεσμία (και την ημερομηνία έναρξης αυτής) για την αναγγελία απαίτησης από αλλοδαπό πιστωτή [76].

99. Από τη διάρκεια της περιόδου αυτής (τριάντα ημέρες) [77] προκύπτει ότι ο Ευρωπαίος νομοθέτης υιοθέτησε τη λύση που ήδη εφαρμοζόταν στην πλειονότητα των κρατών μελών.

[73] Τα περισσότερα κράτη έχουν καθορίσει τις προθεσμίες in abstracto: κυμαίνονται μεταξύ τριάντα ημερών και τριών μηνών. Σε άλλα κράτη, το δικαστήριο καθορίζει, in concreto, τη διάρκεια, καίτοι υπόκειται συνήθως στην τήρηση ελάχιστης προθεσμίας. Οι διαφοροποιήσεις είναι μεγαλύτερες όσον αφορά την εκπρόθεσμη αναγγελία. Βλ. McCormack, G., Keay, A. και Brown, S., *European Insolvency Law. Reform and Harmonization*, Edward Elgar 2017, σ. 193-196 (πίνακας 5.2).

[74] Όπ.π.

[75] Reinhart, S., «Art. 32», σε Stürner, R., Eidenmüller, H. και Schoppmeyer, H., *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung*, C. H. Beck, 2016, σημείο 17.

[76] Άρθρο 55, παράγραφος 6. Ο κανονισμός 2015/848 ενισχύει επίσης τους μηχανισμούς ώστε ο αλλοδαπός πιστωτής να ενημερώνεται για την έναρξη της διαδικασίας που κινήθηκε σε άλλη χώρα, με κανόνες που αφορούν την καταχώριση των διαδικασιών σε μητρώα, τη διασύνδεση των μητρώων και την πρόσβαση σε αυτά. Εισάγει, επιπλέον, βελτιώσεις στο κεφάλαιο που αφορά την αναγγελία των απαιτήσεων.

[77] Αντί των σαράντα πέντε ημερών που εισηγήθηκε η Επιτροπή στην πρότασή της (βλ. υποσημείωση 18 των παρουσών προτάσεων) και δέχθηκε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που καθορίσθηκε σε πρώτη ανάγνωση στις 5 Φεβρουαρίου 2014 εν όψει της έγκρισης κανονισμού (ΕΕ) αριθ. …/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1346/2000 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, P7_TC1-COD(2012)0360 (ΕΕ 2017, C 93, σ. 366), άρθρο 41, παράγραφος 4].

100. Δεδομένου ότι δεν φαίνεται πιθανό ότι τα κράτη μέλη θα επιλύσουν, αφ' εαυτών, τα προβλήματα προσαρμογής των διαφορετικών προθεσμιών αναγγελίας, η εφαρμογή στην πράξη του άρθρου 32 του κανονισμού 1346/2000 (όπως και του άρθρου 45 του κανονισμού 2015/848) απαιτεί τη συνεργασία μεταξύ των συνδίκων για την αποφυγή πολλαπλών αναγγελιών μιας απαίτησης στην ίδια διαδικασία αφερεγγυότητας[78].

V. Πρόταση

101. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο Višje sodišče v Ljubljani (εφετείο Λιουμπλιάνας, Σλοβενία) ως εξής:

«Το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1346/2000, της 29ης Μαΐου 2000, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας, έχει την έννοια ότι, οσάκις ο σύνδικος κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας αναγγέλλει τις απαιτήσεις σε δευτερεύουσα διαδικασία, οι προθεσμίες αναγγελίας των απαιτήσεων αυτών, καθώς και οι συνέπειες της εκπρόθεσμης αναγγελίας, διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο κινήθηκε η δευτερεύουσα διαδικασία.»

[78] Wessels, B., όπ.π., σημείο 10867. Με μεγαλύτερη σαφήνεια από ό,τι στον κανονισμό 1346/2000, το άρθρο 41 του κανονισμού 2015/848 προβλέπει την υποχρέωση των συνδίκων να συνεργάζονται με κάθε τρόπο, μεταξύ άλλων μέσω της σύναψης πρωτοκόλλων.